

Behörighet och statsbidrag
Sara Billfalk
sara.billfalk@socialstyrelsen.se

Socialdepartementet

Redovisning av 2024 års statsbidrag till kommuner för habiliteringsersättning (S2024/00852 (delvis))

Sammanfattning

- Socialstyrelsen har sedan 2018 fördelat statsbidrag till kommunerna för att införa dagpenning eller höja en låg dagpenning till personer som deltar i daglig verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Från och med 2024 regleras statsbidraget i förordning (2023:593) om statsbidrag till kommuner för habiliteringsersättning.
- Under 2024 fanns 348, 5 miljoner kronor att fördela. 288 kommuner rekviderade merparten av medlen (347, 8 miljoner kronor).
- En mindre summa av de fördelade medlen (cirka 4 procent) ska återbetalas till Socialstyrelsen.
- Sedan 2020 har allt fler kommuner använt medlen för att bibehålla nivån på ersättningen som tidigare höjts med bidraget, under 2024 användes 71 procent av bidraget för det ändamålet.
- Användningen av statsbidraget har ökat över tid. Det beror främst på att kommunerna i stor utsträckning har valt att betala ut bidraget som en ”extra habiliteringsersättning”, utöver att införa, höja eller bibehålla den ordinarie dagpenningen.
- Kommunerna anser att habiliteringsersättningen bidrar till att motivera målgruppen att i högre grad delta i den dagliga verksamheten.
- Det finns stora variationer mellan landets kommuner när det gäller ersättningsnivåer, och statsbidraget har inte bidragit till att minska dessa.
- I dagsläget finns inga krav på att kommuner måste betala ut habiliteringsersättning till personer som deltar i daglig verksamhet enligt LSS, eller annan reglering om hur detta ska ske. Det saknas också rekommendationer om hur hög ersättningen bör vara.

Bakgrund

Socialstyrelsen har fördelat 348,5 miljoner kronor i stimulansbidrag till kommunerna för habiliteringsersättning under 2024. Statsbidraget får enligt uppdraget användas av kommunerna för att införa dagpenning eller höja en låg dagpenning till personer som deltar i daglig verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Statsbidraget får även användas till att bibehålla en nivå på dagpenningen som tidigare höjts med hjälp av statsbidraget.

Kommunerna kan rekquirera medel utifrån antalet deltagare som finns i daglig verksamhet enligt LSS. Bidrag som inte har rekviderats det datum som myndigheten beslutar får omfördelas till andra kommuner som önskar ta del av eventuellt kvarstående medel.

Från och med 2024 regleras statsbidraget i förordning (2023:593) om statsbidrag till kommuner för habiliteringsersättning. Enligt förordningen ska Socialstyrelsen lämna en redovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 oktober varje år där det framgår hur kommunerna har använt medlen för det aktuella året.

Information om rekvisitionen

Socialstyrelsen lyste ut statsbidraget i januari 2024 och betalade ut medlen löpande under perioden januari – mars.

Totalt rekviderade 288 kommuner cirka 347,8 miljoner kronor. En kommun rekviderade ett lägre belopp än den ram de tilldelats. Två kommuner avstod helt från att rekquirera medel.¹

De totalt 727 523 kronor som inte rekviderades omfördelades inte detta år. Skälet för detta var att belopp att omfördela per kommun understeg gränsvärdet på 10 000 kronor.

Underlag till redovisningen

Samtliga kommuner som rekviderade bidraget har återrapporterat hur det använts till Socialstyrelsen.

Kommunerna har ombetts att redovisa hur de använt statsbidraget utifrån villkoren för 2024 samt vilken ersättningsnivå de har betalat ut till personer som deltagit i daglig verksamhet enligt LSS före och efter höjningen av dagpenningen (habiliteringsersättningen). I uppdraget till Socialstyrelsen används både begreppet dagpenning och habiliteringsersättning. I

¹ Detta avser Bergs kommun och Ydre kommun.

redovisningen kommer fortsättningsvis begreppet habiliteringsersättning att användas.

Resultat av 2024 års uppföljning

Merparten av statsbidraget har använts

Kommunerna fick använda statsbidraget retroaktivt från den 1 januari 2024 till och med den 31 december 2024. Nästan hela bidraget (96 procent) har använts. Medel som inte har förbrukats ska återbetalas till Socialstyrelsen. Sammantaget ska 84 kommuner återbetala 3,6 procent (12 501 492 kronor) av detta skäl, se bilaga 1 tabell 1.²

Tabell 1. Fördelning och förbrukning av medel för 2024

Bidragsform	Statsbidrag totalt (kr)	Rekvirerat belopp (kr)	Omfördelat belopp (kr)	Oanvänt belopp (kr)	Andel oanvänt belopp (%)
Stimulansbidrag	348 500 000	347 772 447	0	12 501 492	3,6%

Tabellen baseras på uppgifter som lämnades in i återrapporteringen våren 2024, eventuella kompletteringar ingår inte här.

Statsbidraget har använts på liknande sätt sedan 2020. I bilaga 1 tabell 3 framgår hur medlen använts sedan 2018. Under 2024 har merparten av statsbidraget (71 procent) använts för att bibehålla nivån på habiliteringsersättningen, 27 procent för att höja ersättningen och en mindre del av bidraget, (cirka 2 procent), har använts för att införa en ersättning.

Om oförbrukade medel

Kommuner som inte hade använt hela statsbidraget, har i samband med återrapporteringen ombetts att ange orsaken till detta. Cirka 60 procent (48 kommuner) svarade att deltagarantalet eller antalet närvarotimmar var lägre än förväntat, vilket i sin tur påverkade både ersättningen till deltagarna och användningen av statsbidraget. Några kommuner angav att de haft svårt att prognosticera kostnaderna, eftersom antal deltagare i verksamheterna kan variera från månad till månad.

Liksom tidigare år framkommer osäkerhet kring långsiktigheten i bidragsgivningen som ett skäl för att medlen inte används fullt ut (20 kommuner har angett detta). De kommunerna har använt delar av medlen till att höja den ordinarie ersättningen till en nivå som kommunen klarar av att finansiera även utan statsbidraget.

² Av dessa 84 kommuner hade 11 kommuner kvarvarande medel under 1000 kr vilket Socialstyrelsen kommer att efterskänka.

Kommunernas olika utbetalningssätt

Kommunerna har även fått redovisa på vilket sätt de har betalat ut statsbidraget för habiliteringsersättning.

Tabell 2. Hur kommuner har betalat ut habiliteringsersättning till personer i daglig verksamhet enligt LSS under 2024

Utbetalning habiliteringsersättning <i>Flera svarsalternativ kunde anges.</i>	Antal kommuner*	Andel kommuner N=288
Genom införande, höjning eller bibehållande av den ordinarie habiliteringsersättningen	183	64%
Genom utbetalning av "extra habiliteringsersättning" utöver den ordinarie habiliteringsersättningen	169	59%

Källa: Kommunernas återsrapportering till Socialstyrelsen 2024

* Svaren är baserade på en flervalsfråga vilket gör att totala antalet svar överstiger antalet kommuner som besvarat frågan.

Det finns två huvudsakliga sätt att betala ut ersättningen på; genom att införa, höja eller bibehålla kommunens ordinarie habiliteringsersättning och/eller genom att betala ut en extra habiliteringsersättning (utöver den ordinarie som baseras på närvaro).

Enligt återsrapporteringen har 169 kommuner (59 procent) använt statsbidraget helt eller delvis för utbetalning av en extra habiliteringsersättning vilket är en något lägre andel än föregående år då 64 procent av kommunerna använde medlen på detta vis. Av dessa kommuner har cirka 70 procent (118 kommuner) använt mellan 76–100 procent av medlen för ändamålet.

Skälet för att kommuner väljer att hantera medlen som en extra habiliteringsersättning beror till stor del på att de vill skilja statsbidraget från den ordinarie habiliteringsersättningen, då statsbidraget betraktas som osäkert och kortsiktigt. Flera kommuner uppger att de inte kan bekosta en höjning av ersättningen med egna medel om statsbidraget inte längre kommer att fördelas. Dessa kommuner vill undvika att hamna i en situation där de höjer ersättningen ett år och kan behöva sänka den året därpå. De kommunerna betalar ut statsbidraget som en separat utbetalning till deltagarna. Den extra ersättningen är vanligtvis procentuellt baserad på brukarnas närvaro, och betalats antingen ut månadsvis, vid ett fåtal tillfällen eller som en engångsutbetalning i slutet av året.

Ersättningsnivåer

Det vanligaste är att kommunerna betalar ut ersättningen som en heldagsersättning, och därefter som halvdagsersättning och timersättning. Kravet heldagsersättning varierar normalt mellan fyra och sex

närvarotimmar och för halvdagsersättning mellan en och tre närvarotimmar. Några kommuner har inga krav på närvarotimmar alls, utan ger samma ersättningsnivå per dag till deltagare, oavsett närvarotid.

Det finns stora variationer mellan kommunerna när det gäller hur stor del av statsbidraget som har finansierat höjning av ordinarie ersättningsnivå. Exklusive bidraget var den lägsta heldagersättningen för de som tidigare betalat ut habiliteringsersättning 15 kronor per dag och den högsta heldagersättningen 160 kronor per dag. Inklusive bidraget var motsvarande siffra som lägst 24 kronor per heldag och som högst 192 kronor per heldag.³

Genomsnittlig ersättning per heldag var cirka 79 kronor år 2024 (vilket kan jämföras med 2020 då den genomsnittliga ersättningen per heldag var cirka 68 kronor).

Tabell 3. Medelvärde för ersättningsnivån före och efter användning av statsbidraget 2024

Utbetalningssätt	Antal Kommuner*	Medelvärde ersättningsnivån före 2024 (kr)	Medelvärde ersättningsnivån efter 2024 (kr)
Heldagersättning	113*	54	79
Halvdagsersättning	88	35	49
Timersättning	55	10	14

Källa: Kommunernas återrapportering till Socialstyrelsen 2024

*De 183 kommuner som återrapporterat att de har använt statsbidraget för att införa, höja eller bibehålla en nivå på dagpenningen som tidigare höjts med hjälp av statsbidraget, fick svara på frågan hur de har betalat ut den ordinarie habiliteringsersättningen under 2024,.

114 kommuner svarade att de har betalat ut statsbidraget som heldagersättning. I tabellen redovisas svaren från 113 kommuner som lämnat uppgift om ersättningsnivå.

För de kommuner som har betalat ut habiliteringsersättningen per heldag ser fördelningen ut enligt tabell 4, vilket liknar uppgifterna för 2023. Merparten av kommunerna har en habiliteringsersättning som varierar mellan 51 och 99 kronor per heldag.

Tabell 4. Antal kommuner uppdelat per ersättningsnivå för heldag efter användning av statsbidraget 2024

Ersättningsnivå (kronor)	Antal kommuner (n=113)
1 – 25	2

³ Ersättningsnivån *före* 2024 baseras på kommunens egen finansiering av den ordinarie habiliteringsersättningen tillsammans med eventuellt statsbidrag för ändamålet föregående kalenderår. Ersättningsnivån *efter* 2024 baseras på kommunens egen finansiering av den ordinarie habiliteringsersättningen tillsammans med statsbidrag för ändamålet innevarande kalenderår.

26 – 50	18
51 – 99	67
100 – 125	18
126 – 192	8

Källa: Kommunernas återrapportering till Socialstyrelsen 2024

Kommunernas erfarenheter av statsbidraget

Kommunerna anser att habiliteringsersättningen är ett viktigt ekonomiskt tillskott till de berörda personerna samt att den är viktig för att deltagarna ska känna att deras arbete är meningsfullt. Statsbidraget bidrar också till en ökad motivation för de som deltar i daglig verksamhet.

Ett generellt önskemål från kommunerna när det gäller riktade statsbidrag, och så även i detta fall, är en mer långsiktig finansiering.

Några kommuner menar att habiliteringsersättningen borde vara obligatorisk med en nationellt fastställd ersättningsnivå.

Flera kommuner menar att ersättningen kommer att sjunka tillbaka till den nivå som fanns innan statsbidraget infördes, i det fall statsbidraget upphör.

Flera kommuner påpekar också att de genomför daglig verksamhet gemensamt för de som beviljats insatser både utifrån LSS och SoL, socialtjänstlagen (2001:453). Att endast gruppen som beviljats insats enligt LSS kan ta del av bidraget till habiliteringsersättning, kan upplevas som orättvist. Kommunerna menar att alla som deltar och utför samma utgifter också skulle få samma ersättning.

För ytterligare exempel på synpunkter från kommunerna se bilaga 1 tabell 5.

Socialstyrelsens kommentarer

Socialstyrelsen bedömer att kommunerna i stort sett använder bidraget enligt intentionen med uppdraget.

Socialstyrelsen har fördelat större delen av anslaget under 2024. Merparten av statsbidraget har förbrukats. Cirka 4 procent av medlen ska återbetalas till myndigheten. En kommun har fått beslut om återkrav på delar av beloppet då man betalat ut en extra habiliteringsersättning till individer i daglig verksamhet enligt LSS som inte var baserad på närvaro.

Cirka 71 procent av statsbidraget har använts för att bibehålla nivån på habiliteringsersättningen.

Sedan 2019 har förbrukningen av bidraget ökat, dels för att regeringen ändrade villkoren så att statsbidraget kunde användas för att bibehålla en nivå på habiliteringsersättningen som tidigare höjts med hjälp av statsbidraget, dels för att kommuner i högre utsträckning betalar ut bidraget som en extra habiliteringsersättning (i stället för att använda medlen för att införa, höja eller bibehålla den ordinarie habiliteringsersättningen).

Socialstyrelsen har hittills godkänt olika typer av utbetalningar, eftersom det inte funnits någon reglering kring detta. För att motivera målgruppen till ökat deltagande i daglig verksamhet är en förutsättning dock att utbetalningen ska baseras på närvaro.

De stora variationerna mellan kommunernas ersättningsnivåer till personer som deltar i daglig verksamhet enligt LSS består och statsbidraget har inte bidragit till att minska dem (även om lägsta nivån har höjts med hjälp av bidraget).

I dagsläget finns inga krav på att kommuner ska betala ut habiliteringsersättning till personer som deltar i daglig verksamhet enligt LSS, eller annan reglering om hur detta ska ske. Det saknas också rekommendationer om ersättningsnivåer.

Statsbidraget främjar mål i Agenda 2030

Socialstyrelsen bedömer att kommunernas verksamheter har en tydlig koppling till mål 3 Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar och mål 8 Verka för full och produktiv sysselsättning i Agenda 2030 som beslutades av FN:s generalförsamling 2015.

Bilaga 1: Användning av statsbidrag per kommun

Tabell 1. Fördelning och användning av statsbidraget per kommun 2024

Kommun	Fördelnings- nyckel (kr)	Rekvirerat belopp (kr)	Oanvänt belopp (kr)	Oanvänt belopp (%)
Ale kommun	1 083 590	1 083 590	7 320	0,7%
Alingsås kommun	1 716 407	1 716 407	17 312	1,0%
Alvesta kommun	615 479	615 479	0	0,0%
Aneby kommun	225 387	225 387	0	0,0%
Arboga kommun	320 743	320 743	0	0,0%
Arjeplogs kommun	26 006	26 006	0	0,0%
Arvidsjaurs kommun	251 393	251 393	0	0,0%
Arvika kommun	710 835	710 835	0	0,0%
Askersunds kommun	355 418	355 418	0	0,0%
Avesta kommun	676 160	676 160	172 904	25,6%
Bengtsfors kommun	268 730	268 730	0	0,0%
Bergs kommun*	199 381	-	-	-
Bjurholms kommun	26 006	26 006	15 026	57,8%
Bjuvs kommun	459 442	459 442	0	0,0%
Bodens kommun	1 343 652	1 343 652	0	0,0%
Bollebygds kommun	286 068	286 068	0	0,0%
Bollnäs kommun	1 222 290	1 222 290	0	0,0%
Borgholms kommun	364 086	364 086	0	0,0%
Borlänge kommun	2 869 347	2 869 347	0	0,0%
Borås stad	3 779 563	3 779 563	1 452 379	38,4%
Botkyrka kommun	3 363 465	3 363 465	0	0,0%
Boxholms kommun	190 712	190 712	0	0,0%
Bromölla kommun	381 424	381 424	0	0,0%
Bräcke kommun	173 374	173 374	17 803	10,3%
Burlövs kommun	494 117	494 117	0	0,0%
Båstads kommun	216 718	216 718	488	0,2%
Dals-Eds kommun	277 399	277 399	0	0,0%

Danderyds kommun	762 848	762 848	9 173	1,2%
Degerfors kommun	381 424	381 424	0	0,0%
Dorotea kommun	34 675	34 675	0	0,0%
Eda kommun	286 068	286 068	0	0,0%
Ekerö kommun	1 083 590	1 083 590	4 187	0,4%
Eksjö kommun	832 197	832 197	0	0,0%
Emmaboda kommun	260 062	260 062	0	0,0%
Enköpings kommun	1 725 076	1 725 076	0	0,0%
Eskilstuna kommun	4 039 625	4 039 625	66 668	1,7%
Eslövs kommun	1 586 376	1 586 376	0	0,0%
Essunga kommun	242 724	242 724	34 234	14,1%
Fagersta kommun	632 817	632 817	0	0,0%
Falkenbergs kommun	1 716 407	1 716 407	0	0,0%
Falköpings kommun	1 187 615	1 187 615	0	0,0%
Falu kommun	2 210 524	2 210 524	0	0,0%
Filipstads kommun	511 455	511 455	0	0,0%
Finspångs kommun	710 835	710 835	105 606	14,9%
Flens kommun	554 798	554 798	0	0,0%
Forshaga kommun	407 430	407 430	86 970	21,3%
Färgelanda kommun	173 374	173 374	0	0,0%
Gagnefs kommun	286 068	286 068	193 168	67,5%
Gislaveds kommun	832 197	832 197	128	0,0%
Gnesta kommun	476 780	476 780	0	0,0%
Gnosjö kommun	225 387	225 387	1 587	0,7%
Grums kommun	407 430	407 430	0	0,0%
Grästorps kommun	216 718	216 718	0	0,0%
Gullspångs kommun	182 043	182 043	120	0,1%
Gällivare kommun	520 123	520 123	563	0,1%
Gävle kommun	3 996 281	3 996 281	0	0,0%
Göteborgs stad	16 149 835	16 149 835	0	0,0%
Götene kommun	424 767	424 767	0	0,0%
Habo kommun	225 387	225 387	0	0,0%
Hagfors kommun	485 448	485 448	0	0,0%
Hallsbergs kommun	780 185	780 185	0	0,0%

Hallstahammars kommun	771 516	771 516	0	0,0%
Halmstads kommun	3 545 508	3 545 508	0	0,0%
Hammarö kommun	468 111	468 111	60 231	12,9%
Haninge kommun	2 349 224	2 349 224	102 647	4,4%
Haparanda stad	424 767	424 767	0	0,0%
Heby kommun	528 792	528 792	0	0,0%
Hedemora kommun	546 130	546 130	156 230	28,6%
Helsingborgs stad	4 811 141	4 811 141	758 141	15,8%
Herrljunga kommun	286 068	286 068	0	0,0%
Hjo kommun	286 068	286 068	0	0,0%
Hofors kommun	364 086	364 086	0	0,0%
Huddinge kommun	3 086 065	3 086 065	0	0,0%
Hudiksvalls kommun	1 733 745	1 733 745	479 609	27,7%
Hultsfreds kommun	650 154	650 154	0	0,0%
Hylte kommun	277 399	277 399	0	0,0%
Håbo kommun	624 148	624 148	0	0,0%
Hällefors kommun	182 043	182 043	0	0,0%
Härjedalens kommun	173 374	173 374	0	0,0%
Härnösands kommun	1 300 308	1 300 308	6 708	0,5%
Härryda kommun	1 040 247	1 040 247	0	0,0%
Hässleholms kommun	2 305 880	2 305 880	0	0,0%
Höganäs kommun	780 185	780 185	0	0,0%
Högsby kommun	147 368	147 368	0	0,0%
Hörby kommun	537 461	537 461	210 349	39,1%
Höörs kommun	424 767	424 767	0	0,0%
Jokkmokks kommun	199 381	199 381	0	0,0%
Järfälla kommun	2 418 574	2 418 574	0	0,0%
Jönköpings kommun	4 100 306	4 100 306	326 766	8,0%
Kalix kommun*	710 835	200 000	0	0,0%
Kalmar kommun	3 302 783	3 302 783	0	0,0%
Karlsborgs kommun	173 374	173 374	0	0,0%
Karlshamns kommun	1 360 990	1 360 990	23 602	1,7%
Karlskoga kommun	1 300 308	1 300 308	0	0,0%

Karlskrona kommun	2 522 598	2 522 598	0	0,0%
Karlstads kommun	2 956 035	2 956 035	0	0,0%
Katrineholms kommun	1 924 456	1 924 456	29 266	1,5%
Kils kommun	485 448	485 448	363 484	74,9%
Kinda kommun	450 774	450 774	0	0,0%
Kiruna kommun	814 860	814 860	0	0,0%
Klippans kommun	884 210	884 210	0	0,0%
Knivsta kommun	346 749	346 749	0	0,0%
Kramfors kommun	788 854	788 854	0	0,0%
Kristianstads kommun	3 398 139	3 398 139	0	0,0%
Kristinehamns kommun	866 872	866 872	126 755	14,6%
Krokoms kommun	381 424	381 424	0	0,0%
Kumla kommun	1 152 940	1 152 940	0	0,0%
Kungsbacka kommun	2 366 561	2 366 561	0	0,0%
Kungsörs kommun	476 780	476 780	0	0,0%
Kungälv kommun	1 768 419	1 768 419	0	0,0%
Kävlinge kommun	832 197	832 197	0	0,0%
Köpings kommun	988 234	988 234	0	0,0%
Laholms kommun	1 126 934	1 126 934	20	0,0%
Landskrona stad	1 525 695	1 525 695	41 308	2,7%
Laxå kommun	199 381	199 381	0	0,0%
Lekebergs kommun	312 074	312 074	0	0,0%
Leksands kommun	390 093	390 093	227 068	58,2%
Lerums kommun	1 005 572	1 005 572	31 763	3,2%
Lessebo kommun	199 381	199 381	0	0,0%
Lidingö stad	1 378 327	1 378 327	0	0,0%
Lidköpings kommun	1 777 088	1 777 088	0	0,0%
Lilla Edets kommun	381 424	381 424	0	0,0%
Lindesbergs kommun	1 109 597	1 109 597	0	0,0%
Linköpings kommun	5 695 351	5 695 351	0	0,0%
Ljungby kommun	1 603 714	1 603 714	0	0,0%
Ljusdals kommun	745 510	745 510	0	0,0%

Ljusnarsbergs kommun	173 374	173 374	0	0,0%
Lomma kommun	260 062	260 062	0	0,0%
Ludvika kommun	962 228	962 228	286 518	29,8%
Luleå kommun	2 765 323	2 765 323	198 991	7,2%
Lunds kommun	3 944 269	3 944 269	0	0,0%
Lycksele kommun	797 523	797 523	121 518	15,2%
Lysekils kommun	563 467	563 467	0	0,0%
Malmö stad	7 611 143	7 611 143	0	0,0%
Malung-Sälens kommun	164 706	164 706	0	0,0%
Malå kommun	69 350	69 350	0	0,0%
Mariestads kommun	927 553	927 553	0	0,0%
Markaryds kommun	485 448	485 448	0	0,0%
Marks kommun	1 135 603	1 135 603	0	0,0%
Melleruds kommun	364 086	364 086	20 501	5,6%
Mjölby kommun	1 100 928	1 100 928	0	0,0%
Mora kommun	1 048 915	1 048 915	219 615	20,9%
Motala kommun	1 785 757	1 785 757	341 807	19,1%
Mullsjö kommun	216 718	216 718	0	0,0%
Munkedals kommun	329 411	329 411	22 413	6,8%
Munkfors kommun	190 712	190 712	0	0,0%
Mölnåls stad	2 375 230	2 375 230	0	0,0%
Mönsterås kommun	537 461	537 461	0	0,0%
Mörbylånga kommun	511 455	511 455	0	0,0%
Nacka kommun	2 409 905	2 409 905	39 694	1,6%
Nora kommun	459 442	459 442	179 442	39,1%
Norbergs kommun	156 037	156 037	0	0,0%
Nordanstigs kommun	303 405	303 405	115 405	38,0%
Nordmalings kommun	182 043	182 043	0	0,0%
Norrköpings kommun	5 166 559	5 166 559	108 509	2,1%
Norrtälje kommun	2 461 917	2 461 917	0	0,0%
Norsjö kommun	104 025	104 025	0	0,0%
Nybro kommun	918 885	918 885	0	0,0%

Nykvarns kommun	329 411	329 411	0	0,0%
Nyköpings kommun	1 950 463	1 950 463	0	0,0%
Nynäshamns kommun***	832 197	832 197	47	0,0%
Nässjö kommun	1 326 315	1 326 315	0	0,0%
Ockelbo kommun	182 043	182 043	129 070	70,9%
Olofströms kommun	485 448	485 448	0	0,0%
Orsa kommun	242 724	242 724	0	0,0%
Orust kommun	468 111	468 111	5 111	1,1%
Osby kommun	554 798	554 798	0	0,0%
Oskarshamns kommun	927 553	927 553	0	0,0%
Ovanåkers kommun	485 448	485 448	0	0,0%
Oxelösunds kommun	260 062	260 062	0	0,0%
Pajala kommun	190 712	190 712	130 977	68,7%
Partille kommun	1 352 321	1 352 321	16 526	1,2%
Perstorps kommun	329 411	329 411	0	0,0%
Piteå kommun	1 777 088	1 777 088	191 042	10,8%
Ragunda kommun	43 344	43 344	0	0,0%
Region Gotland	2 982 041	2 982 041	0	0,0%
Robertsfors kommun	190 712	190 712	0	0,0%
Ronneby kommun	1 395 664	1 395 664	0	0,0%
Rättviks kommun	485 448	485 448	0	0,0%
Sala kommun	936 222	936 222	0	0,0%
Salems kommun	511 455	511 455	0	0,0%
Sandvikens kommun	1 413 002	1 413 002	0	0,0%
Sigtuna kommun	1 300 308	1 300 308	0	0,0%
Simrishamns kommun	979 566	979 566	0	0,0%
Sjöbo kommun	624 148	624 148	0	0,0%
Skara kommun	797 523	797 523	51 750	6,5%
Skellefteå kommun	3 363 465	3 363 465	824 315	24,5%
Skinnskattebergs kommun	60 681	60 681	0	0,0%
Skurups kommun	407 430	407 430	0	0,0%

Skövde kommun	2 071 825	2 071 825	0	0,0%
Smedjebackens kommun	329 411	329 411	126 076	38,3%
Sollefteå kommun	858 204	858 204	0	0,0%
Sollentuna kommun	2 149 843	2 149 843	202 929	9,4%
Solna stad	1 386 996	1 386 996	0	0,0%
Sorsele kommun	26 006	26 006	0	0,0%
Sotenäs kommun	156 037	156 037	0	0,0%
Staffanstorps kommun	502 786	502 786	19 434	3,9%
Stenungsunds kommun	962 228	962 228	0	0,0%
Stockholms stad	25 494 718	25 494 718	10 459	0,0%
Storfors kommun	26 006	26 006	0	0,0%
Storumans kommun	130 031	130 031	0	0,0%
Strängnäs kommun	1 248 296	1 248 296	0	0,0%
Strömstads kommun	329 411	329 411	0	0,0%
Strömsunds kommun	320 743	320 743	0	0,0%
Sundbybergs stad	1 005 572	1 005 572	0	0,0%
Sundsvalls kommun	3 389 471	3 389 471	43 928	1,3%
Sunne kommun	745 510	745 510	693 311	93,0%
Surahammars kommun	225 387	225 387	839	0,4%
Svalövs kommun	528 792	528 792	24	0,0%
Svedala kommun	407 430	407 430	0	0,0%
Svenljunga kommun	277 399	277 399	0	0,0%
Säffle kommun	476 780	476 780	0	0,0%
Säters kommun	364 086	364 086	65 246	17,9%
Sävsjö kommun	502 786	502 786	0	0,0%
Söderhamns kommun**	1 074 922	1 074 922	0	0,0%
Söderköpings kommun	624 148	624 148	0	0,0%
Södertälje kommun	4 949 841	4 949 841	277 652	5,6%
Sölvesborgs kommun	806 191	806 191	388 708	48,2%
Tanums kommun	346 749	346 749	0	0,0%

Tibro kommun	407 430	407 430	0	0,0%
Tidaholms kommun	554 798	554 798	0	0,0%
Tierps kommun	936 222	936 222	0	0,0%
Timrå kommun	615 479	615 479	19 933	3,2%
Tingsryds kommun	641 485	641 485	0	0,0%
Tjörns kommun	416 099	416 099	0	0,0%
Tomelilla kommun	442 105	442 105	0	0,0%
Torsby kommun	459 442	459 442	0	0,0%
Torsås kommun	312 074	312 074	0	0,0%
Tranemo kommun	346 749	346 749	228 733	66,0%
Tranås kommun	944 891	944 891	0	0,0%
Trelleborgs kommun	1 664 395	1 664 395	0	0,0%
Trollhättans stad	2 037 150	2 037 150	0	0,0%
Trosa kommun	329 411	329 411	0	0,0%
Tyresö kommun	1 577 708	1 577 708	44 859	2,8%
Täby kommun	1 915 788	1 915 788	0	0,0%
Töreboda kommun	502 786	502 786	0	0,0%
Uddevalla kommun	2 617 954	2 617 954	13 862	0,5%
Ulricehamns kommun	806 191	806 191	0	0,0%
Umeå kommun	4 499 067	4 499 067	0	0,0%
Upplands Väsby kommun	1 629 720	1 629 720	430 720	26,4%
Upplands-Bro kommun	823 529	823 529	12 098	1,5%
Uppsala kommun	8 391 324	8 391 324	0	0,0%
Uppvidinge kommun	242 724	242 724	0	0,0%
Vadstena kommun	164 706	164 706	0	0,0%
Vaggeryds kommun	615 479	615 479	0	0,0%
Valdemarsviks kommun	225 387	225 387	891	0,4%
Vallentuna kommun	901 547	901 547	0	0,0%
Vansbro kommun	216 718	216 718	0	0,0%
Vara kommun	858 204	858 204	0	0,0%
Varbergs kommun	2 314 549	2 314 549	0	0,0%
Vaxholms stad	208 049	208 049	17	0,0%

Vellinge kommun	641 485	641 485	0	0,0%
Vetlanda kommun	979 566	979 566	0	0,0%
Vilhelmina kommun	190 712	190 712	0	0,0%
Vimmerby kommun	572 136	572 136	0	0,0%
Vindelns kommun	147 368	147 368	0	0,0%
Vingåkers kommun	424 767	424 767	0	0,0%
Vårgårda kommun	346 749	346 749	0	0,0%
Vänersborgs kommun	1 499 689	1 499 689	0	0,0%
Vännäs kommun	329 411	329 411	46 882	14,2%
Värmdö kommun	1 230 959	1 230 959	1 104	0,1%
Värnamo kommun	1 152 940	1 152 940	0	0,0%
Västerviks kommun	1 707 738	1 707 738	269 001	15,8%
Västerås stad	6 700 923	6 700 923	0	0,0%
Växjö kommun	2 947 366	2 947 366	0	0,0%
Ydre kommun*	17 337	-	-	-
Ystads kommun	1 100 928	1 100 928	232 568	21,1%
Åmåls kommun	606 811	606 811	14 067	2,3%
Ånge kommun	381 424	381 424	0	0,0%
Åre kommun	138 700	138 700	0	0,0%
Årjängs kommun	329 411	329 411	0	0,0%
Åsele kommun	60 681	60 681	0	0,0%
Åstorps kommun	407 430	407 430	0	0,0%
Åtvidabergs kommun	407 430	407 430	64 619	15,9%
Älmhults kommun	485 448	485 448	0	0,0%
Älvdalens kommun	147 368	147 368	19 693	13,4%
Älvkarleby kommun	268 730	268 730	148 530	55,3%
Älvsbyns kommun	346 749	346 749	5	0,0%
Ängelholms kommun	1 274 302	1 274 302	0	0,0%
Öckerö kommun	407 430	407 430	3 529	0,9%
Ödeshögs kommun	104 025	104 025	0	0,0%
Örebro kommun	6 189 468	6 189 468	0	0,0%
Örkelljunga kommun	381 424	381 424	0	0,0%
Örnsköldsviks kommun	2 990 709	2 990 709	0	0,0%

Östersunds kommun	3 441 483	3 441 483	0	0,0%
Österåkers kommun	1 725 076	1 725 076	0	0,0%
Östhammars kommun	962 228	962 228	920 723	95,7%
Östra Göinge kommun	580 804	580 804	68 218	11,7%
Överkalix kommun	121 362	121 362	0	0,0%
Övertorneå kommun	234 056	234 056	0	0,0%
Summa	348 500 000	347 772 447	12 501 492	3,6%

Källa: Kommunernas återrapportering till Socialstyrelsen 2024.

*Samtliga kommuner utom två, Bergs kommun och Ydre kommun, rekvirerade statsbidraget 2024. Kalix kommun rekvirerade delar av sitt tilldelade belopp.

** Tabellen baseras på uppgifter som lämnades in i återrapporteringen våren 2024. Söderhamn kommun inkom med komplettering hösten 2024 om att kommunen ska återbetala 118 462 kronor.

*** Nynäshamns kommun återkrävs på totalt 9 075 kronor då den har betalat ut den extra habiliteringsersättningen baserat på hel- eller deltidsbeslut och inte närvaro.

Tabell 2. Statsbidragets utveckling 2018–2024

Bidrags år	Statsbidrag (kr)	Antal som rekvirerat	Rekvirerat belopp (kr)	Omfördel at belopp	Fördelat belopp, totalt (kr)	Andel oförbruka t belopp (%)
2018	350 000 000	199	232 685 241	118 595 521	351 280 762	52 %
2019	350 000 000	248	280 669 469	69 330 531	350 000 000	14 %
2020	350 000 000	274	328 927 269	21 072 731	350 000 000	10 %
2021	350 000 000	282	337 538 027	12 461 973	350 000 000	8 %
2022	350 000 000	285	346 340 376	3 659 624	350 000 000	7 %
2023	348 500 000	287	345 911 048	2 588 952	348 500 000	6 %
2024	348 500 000	288	347 772 447	0	347 772 447	4 %

Källa: Kommunernas återrapportering till Socialstyrelsen 2018–2024

Bidragsår 2018 - Under bidragshandläggningen upptäcktes att rekvisitioner från två kommuner, Säter och Ulricehamn, inte hade hanterats av myndigheten. Myndigheten kunde korrigera detta genom att omfördela medel som kommuner i ett tidigt skede hade återbetalat till Socialstyrelsen. Det överstigande beloppet på 1 280 762 kronor är en del av de återbetalade medlen som användes för att korrigera utbetalningen till Säter och Ulricehamns kommun.

Bidragsår 2024 - Tre kommuner rekvirerade inte hela eller delar av sitt tilldelade statsbidrag 2024 vilket totalt uppgår till 727 553 kronor. Socialstyrelsen omfördelade inte medel detta år eftersom det totala beloppet understeg gränsvärdet på 10 000 kronor för varje kommun som ville ta del av dessa medel.

Tabell 3. Hur kommunerna har använt statsbidraget 2018–2024

Bidragsår	Använt statsbidrag (kr)	Andel av bidraget som använts för att införa dagpenning (%)	Andel av bidraget som använts för att höja dagpenning (%)	Andel av bidraget som använts för att bibehålla nivå på dagpenningen som tidigare höjts med bidraget (%)
2018*	170 631 135	10%	90%	*
2019	302 612 524	1%	67%	32%
2020	315 749 927	2%	44%	54%
2021	320 400 952	3%	38%	59%
2022	323 961 535	2%	39%	58%
2023	329 057 248	1%	35%	64%
2024	335 270 955	2%	27%	71%

Källa: Kommunernas återrapportering till Socialstyrelsen 2018–2024.

*Användningsområdet "bibehålla nivån på dagpenningen" ingick inte i villkoren för statsbidraget 2018, utan infördes 2019.

**Procenten i tabellen är beräknad på "totalt använda medel" för det aktuella bidragsåret för att bättre kunna se skillnader som inte påverkas av andelen oanvända medel. I några av de enskilda redovisningarna skiljer sig detta åt. För åren 2018, 2019 och 2023 har procenten beräknats på fördelade medel, som inkluderar oanvända medel. Framöver kommer procenten beräknas utifrån "totalt använda medel" i de enskilda redovisningarna.

Tabell 4. Andel av kommunerna som svarat att de har betalat ut statsbidraget genom en extra habiliteringsersättning, helt eller delvis 2018–2024.

Bidragsår	Antal svarande på frågan	Andel kommuner som betalat ut bidraget genom en extra habiliteringsersättning, helt eller delvis (%)
2018*	199	-
2019*	248	-
2020	274	63%
2021	282	65%
2022	285	65%
2023	287	61%
2024	288	59%

Källa: Kommunernas återrapportering till Socialstyrelsen 2024

*I återrapporteringen 2018 och 2019 ställdes inte frågan om kommunerna hade betalat ut statsbidraget som en extra habiliteringsersättning utöver att införa, höja eller behålla tidigare höjd habiliteringsersättning. Denna typ av användning av medlen framkom i uppföljningen de berörda åren. Socialstyrelsen har i bidragsgivningen hittills godkänt olika typer av utbetalningar eftersom det inte funnits några begränsningar för detta i uppdraget från regeringen.

Tabell 5. Några vanliga kommentarer från kommunerna om statsbidraget

Statsbidraget är nödvändigt för att kunna betala ut en mer skälig nivå på habiliteringsersättningen.
Bidraget har haft en positiv inverkan på våra deltagare då de inte har så hög inkomst. Det har även bidragit till känslan av att ha gjort ett gott arbete.
Deltagarna är nöjda och ser det som ett uppskattat tillskott som höjer motivationsnivån
Statsbidraget är avgörande för att kommunen ska kunna bibehålla den höjning som har gjorts i samband med denna satsning.
När man använder statsbidraget för att bibehålla en tidigare höjning så förbrukas inte hela bidraget. Då är det tacksamt att man kan betala ut en extra utbetalning till brukarna som deltagit i daglig verksamhet.
En höjning av den ordinarie timsättningen motsvarande hela statsbidraget skulle ha utgjort en nivå som socialnämnden inte skulle ha budgetförutsättningar att bibehålla i det fall statsbidraget skulle upphöra. För att hela statsbidraget ändå skulle komma målgruppen till del beslutade socialnämnden om utbetalning av en extra engångssumma.
Vi har utgått från närvarodagar för att använda den extra habiliteringsersättningen för att öka motivationen. Anledningen till att betala ut den som en extra utbetalning är för att tydliggöra att det är ett särskilt statsbidrag och att man får den ordinarie nivån från kommunen.
Statsbidraget har medfört en ökad ersättning för deltagarna vilket har gett ett högre incitament att delta. Önskemål om förtydligande kring vad som menas med låg ersättning och att det kan utgå en rekommendation till kommunerna om vilken nivå som är rimlig.
Önskvärt är att få beslut för flera år framåt, vilket skulle möjliggöra en mer stadigvarande höjning för varje månad/år. Vilket skulle vara bättre för arbetstagarna
Satsningen på att höja habiliteringsersättningen är i grunden positiv. Att göra det genom ett riktat statsbidrag innebär emellertid flera problem. Dels sätter det kommunerna i en svår avvägning mellan att å ena sidan använda statsbidraget fullt ut och å andra sidan lägga ersättningen på en nivå som är långsiktigt hållbar ekonomiskt. Dessutom garanteras inte en likvärdig ersättningsnivå mellan kommunerna. Många kommuner löser detta genom större engångsutbetalningar, vilket kräver stora administrativa resurser hos både kommunen och utförarna. Istället för ett riktat statsbidrag vore det mer önskvärt med en nationellt fastställd miniminivå på habiliteringsersättningen tillsammans med höjda generella statsbidrag för att finansiera detta i kommunerna.
Statsbidragets konstruktion försvårar möjligheten att göra stadigvarande utbetalningar via ordinarie habiliteringsersättning. Konstruktionen medför svårigheter i att förutse storleken på habiliteringsersättningen för den enskilde brukaren vars närvaro ska stimuleras av ersättningen, och medför även administration för kommunen vilket tar resurser från annan verksamhet.
Statsbidraget borde betalas ut som en obligatorisk lägsta nivå för utbetalning av habiliteringsersättning per närvarodag. Denna lägsta ersättningsnivå bör regleras nationellt och gälla för samtliga kommuner. Därutöver kan kommunerna själva besluta om en eventuell högre ersättning. Statsbidraget bör vara långsiktigt men fortfarande riktat.
Svårare med statsbidrag som beslutas årligen. Önskvärt med nationella riktlinjer kring habiliteringsersättning med permanenta statsbidrag.

Källa: Kommunernas återsrapportering till Socialstyrelsen 2024